

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **M. H.**, zastoupeného JUDr. Tomášem Vrchlabským, advokátem, sídlem Polská 2269/62, Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2019, č. j. KUJCK 131538/2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 8. 2020, č. j. 60 A 1/2020 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Komise pro projednávání přestupků města Mladá Vožice vydala dne 15. 1. 2019 příkaz, jímž uznala žalobce vinným ze spáchání přestupku proti občanskému soužití dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 3 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kterého se dopustil tím, že ve dnech 8. a 9. 11. 2018 kopal na pozemku parc. č. X v k. ú. B. u M. V., za účelem opravy potrubí na tomto pozemku v okolí jímky, která mimo jiné zásobuje vodou i jeho dům č. p. X v obci B. – E., a to bez souhlasu a vědomí vlastníka pozemku, a dále dne 17. 12. 2018 na služební telefon Policie České republiky, obvodního oddělení Mladá Vožice, oznámil podezření z krádeže vody z jímky na uvedeném pozemku

sousedem (vlastníkem pozemku), čímž úmyslně narušil občanské soužití tak, že se vůči jinému dopustil schválnosti. Proti tomuto příkazu podal žalobce odpor.

[2] Dne 26. 3. 2019 vydala komise pro projednávání přestupků rozhodnutí, jímž uznala žalobce vinným z přestupku proti občanskému soužití dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 3 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a uložila správní trest napomenutí. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání.

[3] Rozhodnutím ze dne 10. 6. 2019 rozhodl žalovaný o odvolání žalobce tak, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 26. 3. 2019 zrušil a věc vrátil k novému projednání. V části, kterou byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 3 zákona o některých přestupcích, kterého se měl dopustit oznámením podezření z krádeže vody z jímky sousedem (vlastníkem pozemku), žalovaný řízení zastavil.

[4] Komise pro projednávání přestupků jednání žalobce překvalifikovala a rozhodnutím ze dne 18. 10. 2019 uznala žalobce vinným ze spáchání přestupku proti majetku dle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích, kterého se dopustil výše popsaným jednáním (výrok I). Za přestupek uložila pokutu ve výši 1 000 Kč (výrok II).

[5] O odvolání žalobce rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 11. 2019, jímž změnil výrok II tak, že upřesnil údaj o osobě obviněného (žalobce) a doplnil odkaz na aplikovaná zákonná ustanovení, ve zbytku rozhodnutí potvrdil.

[6] Proti rozhodnutí o odvolání podal žalobce žalobu, v níž namítal, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve vztahu k otázce, zda se žalobce dopustil protiprávního jednání. Žalovaný se nezabýval námitkami žalobce a pouze konstatoval, že považuje za prokázané vlastnictví pozemku, na němž je umístěna jímka.

[7] Dle žalobce z provedených důkazů nevyplývala skutková zjištění, jež správní orgány učinily. Žalovaný nemohl na základě provedených důkazů dospět ke zjištění, že žalobce kopal na cizím pozemku, neboť důkaz vlastnického práva k pozemku neprovedl, tudíž není postaveno najisto, kdo je vlastníkem pozemku. Listiny předložené ve správním řízení neprokazují vlastnictví pozemku ani to, že se jímka nachází na předmětném pozemku.

[8] Žalobce byl oprávněn se studnou a potrubím sloužícím k dodávce vody do jeho domu nakládat jako se součástí či příslušenstvím domu.

[9] Dále žalobce uvedl, že je sporné, zda vůbec vznikla škoda a zda mohla být naplněna skutková podstata přestupku.

[10] Žalobce upozornil také na právo dle § 1272 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Žalobce měl právo a v podstatě i povinnost se o zdroj vody svépomocí postarat.

[11] Žalobce dále namítl neurčitost zdůvodnění společenské škodlivosti a zavinění.

[12] Poukázal rovněž na skutečnost, že mu bylo v původním řízení před správním orgánem prvního stupně uloženo pouze napomenutí, a to v situaci, kdy byl žalobce uznán vinným i dalším skutkem, avšak v dalším řízení po zrušení prvostupňového rozhodnutí byla žalobci za menší rozsah zavinění uložena vyšší sankce, aniž byly zjištěny jakékoliv okolnosti, které by zvýšení sankce odůvodňovaly.

pokračování

[13] Krajský soud v první řadě posoudil námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že rozhodnutí je přezkoumatelné.

[14] K námitce, že nebylo prokázáno vlastnictví pozemku, na němž se nachází jímka, resp. jímky, krajský soud konstatoval, že z listin ve správním spise jednoznačně vyplývá, že vlastníkem pozemku je „poškozený“ (soused PhDr. O. S. byl oznamovatelem přestupku, v řízení před správními orgány vystupoval jako svědek, nebyl v postavení poškozeného ve smyslu § 68 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, pozn. NSS).

[15] Správní orgány dle krajského soudu na základě předložených listin ztotožnily PhDr. O. S. jakožto vlastníka pozemku. Nicméně rozhodným kritériem v případě přestupku proti cizímu majetku je fakt, že jímka, resp. předmětný pozemek, na němž žalobce výkop prováděl (a užíval tak věc cizí) nepatří do vlastnictví žalobce. Žalobce si ani vlastnictví předmětné jímky či předmětného pozemku nenárokoval, pouze tvrdil, že má právo na přístup k jedinému zdroji pitné vody pro dům č. p. X.

[16] K námitce oprávnění zajistit si přístup k pitné vodě krajský soud uvedl, že v případě jímky se nejedná o součást věci, ani o příslušenství věci hlavní. Žalobce nedisponuje žádným oprávněním k odběru pitné vody z cizí jímky. Ustanovení § 1272 občanského zákoníku samo o sobě žalobcovo právo na vodu z cizího pozemku či její svádění na jeho pozemek nezakládá.

[17] K námitce neurčitosti odůvodnění společenské škodlivosti a zavinění krajský soud uvedl, že správní orgány obou stupňů provedly posouzení výše uloženého správního trestu a srozumitelně zdůvodnily, které okolnosti považovaly za rozhodné při stanovení výše pokuty. Otázkou formy zavinění se správní orgán prvního stupně sice nezabýval, nicméně tuto vadu zhojil žalovaný, který se k otázce zavinění vyjádřil sice stručně, avšak výstižně.

[18] K uložení přísnějšího správního trestu správní orgán opravňovala klasifikace přestupků. Podle zákona o některých přestupcích je přestupek proti majetku závažnějším přestupkem než přestupek proti občanskému soužití.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[19] Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[20] Stěžovatel předně namítá, že krajský soud se nevypořádal dostatečně s námitkou, kdo je skutečným vlastníkem pozemku, na němž se nachází studna.

[21] Krajský soud dle stěžovatele rovněž nesprávně vyložil otázku vlastnictví, otázku věcného břemene i otázku příslušenství stavby.

[22] Dokumentace předložená PhDr. O. S. neprokazuje, že pozemek, na němž se údajně studna nachází, je ve vlastnictví PhDr. O. S.

[23] Stěžovatel zdůraznil, že studna je jediným zdrojem vody pro dům č. p. X v E.. Postupem PhDr. O. S. je naopak zasahováno do vlastnického práva stěžovatele k domu č. p. X v E., který má právo na užívání vodního zdroje na cizím pozemku, když sám žádný vlastní zdroj vody nemá a všechny pozemky okolo budovy včetně pozemku

pod budovou č. p. X jsou ve vlastnictví PhDr. O. S. Stěžovatel poukázal na úpravu v § 1272 občanského zákoníku. Stěžovateli bez ohledu na to, kdo je vlastníkem pozemku, na kterém se studna nachází, vzniklo věcné břemeno spočívající v právu brát ze studny vodu a povinnost se o toto věcné břemeno starat. Stěžovatel tedy právem odstraňoval vadu, aby zajistil řádný průtok vody pro dům č. p. X v E., který je v jeho vlastnictví.

[24] Stěžovatel dále argumentoval, že jímka je studnou, a je tedy vodním dílem podle § 55 odst. 1 písm. j) zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Vlastník pozemku je povinen toto vodní dílo na svém pozemku strpět a je povinen strpět i jeho užívání. Jde o zákonné věcné břemeno. Ze studny je odebírána podzemní voda do vodovodu, který od vzniku domu č. p. X v E. slouží k jeho zásobování vodou. Na tento vodovod jsou nyní napojeny další objekty, které jsou ve vlastnictví PhDr. O. S. Vodovod a studna, která je se stavbou domu č. p. X v E. od počátku spojena, tvoří příslušenství stavby, a tedy její vlastník je oprávněn i z toho důvodu vodovod a studnu užívat a také o ni pečovat.

[25] Stěžovatel z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil žalovanému k novému projednání a rozhodnutí.

[26] **Žalovaný** ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se zcela ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[27] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[28] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že **kasační stížnost není důvodná**.

[29] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu a rozhodnutí správních orgánů, neboť jen přezkoumatelné rozhodnutí lze podrobit věcnému přezkumu.

[30] Z judikatury vyplývá, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, jímž je nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí, neboť z napadeného rozhodnutí nelze zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost v tomto smyslu však Nejvyšší správní soud v nyní projednávaném případě neshledal, přistoupil tudíž k věcnému přezkoumání.

[31] Podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích *fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek*.

[32] Stěžovatel již v řízení před správními orgány a pak i v řízení před krajským soudem uváděl, že pozemek, na němž se vodní zdroj nachází, není v jeho vlastnictví, nicméně tvrdil, že má právo k vodnímu zdroji, tedy že jeho přístup k vodnímu zdroji je oprávněný.

pokračování

[33] Otázkou vlastnictví pozemku, na němž se nachází studna, se krajský soud zabýval v odst. 37-41 svého rozsudku. Zrekapituloval listiny založené ve správním spise, jimiž prováděl dokazování správní orgán I. stupně, včetně listu vlastnictví k pozemku, na němž se nachází vodní zdroj. V odst. 38 krajský soud uvedl, že „z listin ve správním spise tak jednoznačně vyplývá, že vlastníkem předmětného pozemku je poškozený“, a v odst. 41 uzavřel, „že správní orgány v průběhu správního řízení na základě předložených listin ztotožnily osobu poškozeného jakožto vlastníka předmětného pozemku“. Dále v odst. 41 uvedl: „Rozhodným kritériem v případě přestupku proti cizímu majetku [je] fakt, že jímka, resp. předmětný pozemek, na němž žalobce výkop prováděl (a užíval tak věc cizí), nepatří do vlastnictví žalobce.“

[34] Správní orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že „Z provedeného dokazování, konkrétně z geodetické dokumentace, kterou předložil svědek dr. Schorm, je zřejmé, že jímka, ze které obviněný celou dobu čerpá vodu, je na pozemku tohoto svědka... Obviněný tedy k čerpání vody z jímky neměl žádné oprávnění, a nebyl tudíž oprávněn ani provádět na cizím pozemku jakékoliv práce, aniž měl k tomu souhlas vlastníka“ (str. 3 rozhodnutí komise pro projednávání přestupků).

[35] Totéž zopakoval v odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný (str. 4 rozhodnutí žalovaného, „K části I. výroku a odůvodnění“).

[36] Správní orgány obou stupňů i krajský soud přezkoumatelným způsobem vysvětlily, že stěžovatel nemá právo k pozemku, na němž se vodní zdroj nachází. Tato skutečnost je jednoznačně podložena údaji obsaženými v katastru nemovitostí. Katastr nemovitostí je přitom veřejným seznamem, který obsahuje soubor údajů o nemovitých věcech [§ 1 odst. 1 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon)], a svědčí mu princip formální a materiální publicity (§ 980 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

[37] V řízení bylo najisto postaveno, že stěžovatel není vlastníkem pozemku, na němž se nachází vodní zdroj, že právo k vodnímu zdroji není zachyceno v katastru nemovitostí a že stěžovateli právo užívat vodní zdroj nevyplyvá z nájemní smlouvy uzavřené mezi stěžovatelem a Lesy České republiky, s. p., která byla ukončena, když po vytyčení hranice pozemku na podkladě geometrického plánu a souhlasného prohlášení o shodě vlastníků na průběhu hranic pozemků vyšlo najevo, že pozemek, na němž se vodní zdroj nachází, není ve vlastnictví České republiky, a tedy podnik Lesy České republiky, s. p. nemá právo s tímto pozemkem hospodařit.

[38] Ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zakotvuje povinnost správního orgánu zjistit *stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti*. Podle § 50 odst. 3 věty druhé správního řádu platí, že *v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena*. Obecně tedy nepochybně platí, že v řízení, v němž správní orgány rozhodují o vině za přestupek a uložení trestu za přestupek, správní orgán tíží vyšetřovací povinnost, tuto povinnost správního orgánu však nelze vyžadovat v absolutním či absurdním rozsahu. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře zdůrazňuje, že interpretace omezujících pravidel procesu ve správním trestání nemůže být natolik extenzivní, aby ve svých důsledcích znemožnila účinný postih za protiprávní jednání (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011 - 68). Touto optikou na výklad procesních pravidel nahlíží i Ústavní

soud (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 11. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 28/98, N 161/16 SbNU 185; č. 2/2000 Sb.).

[39] Nejvyšší správní soud dává stěžovateli v obecné rovině za pravdu, že pro závěr o naplnění objektivní stránky přestupku podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích nestačí zjištění, že se jedná o cizí věc (pozemek), ale i to, že obviněný (zde stěžovatel) jedná neoprávněně, tedy nemá žádný právní titul ke svému jednání. I toto zjištění musí správní orgány učinit ex offio, na základě výše citované vyšetřovací zásady.

[40] V nyní posuzované věci je však třeba vzít v potaz, že správní orgány prověřily uživateli tituly, jejichž existenci stěžovatel namítal. V rozhodnutích správních orgánů i krajského soudu byly obsaženy dílčí závěry, že vodní zdroj není ani součástí, ani příslušenstvím domu č. p. X ve vlastnictví stěžovatele, a že uživateli právo k vodnímu zdroji nevyplývá ani z § 1272 občanského zákoníku (odst. 42 – 49 napadeného rozsudku krajského soudu). Stěžovatel nadto v kasační stížnosti argumentaci krajského soudu ani nijak cíleně nevyvrací, pouze vyjadřuje subjektivní nesouhlas.

[41] V minulosti stěžovatel uživateli právo k vodnímu zdroji odvozoval z nájemní smlouvy uzavřené s Lesy České republiky, s. p., přičemž tato smlouva byla následně ukončena v důsledku zjištění, že se vodní zdroj nenachází na pozemku ve vlastnictví Lesů České republiky, s. p., nýbrž na pozemku ve vlastnictví PhDr. O. S. Existuje racionální předpoklad, že stěžovateli nesvědčilo paralelně více právních titulů k užívání vodního zdroje, neboť pak by pro stěžovatele byla smlouva s Lesy České republiky, s. p. nadbytečná. Paralelní existence více právních titulů sice není zcela nemožná, jeví se však krajně nepravděpodobná. Za této situace nelze správním orgánům vytýkat, že iniciativně neprovéřovaly případné další možné právní tituly ze spektra nabízeného právním řádem, a krajskému soudu, že z tohoto důvodu rozhodnutí žalovaného nezrušil.

[42] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že správní orgány i krajský soud otázku, zda stěžovateli svědčí nějaký titul (ať už titul vlastnický či titul uživateli) ve vztahu k vodnímu zdroji, zkoumaly dostatečně.

[43] Námitka, že uživateli titul stěžovatele má být posuzován v režimu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách [§ 55 odst. 1, písm. j), § 59a], nebyla uplatněna v žalobě, tato stížní námitka je tedy nepřípustná a Nejvyšší správní soud se jí nemohl zabývat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[44] Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že závěr o odpovědnosti stěžovatele za přestupek byl dostatečně podložen a v odůvodnění rozhodnutí dostatečně a srozumitelně vysvětlen. Správní orgány zjistily rozhodný skutkový stav v potřebném rozsahu a o závěru, že došlo ke spáchání přestupku podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích, nejsou důvodné pochybnosti. Krajský soud nepochybil, když stěžovatelovu žalobu zamítl.

IV. Závěr a náklady řízení

[45] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

pokračování

[46] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

JUDr. Filip Dienstbier Ph.D.
předseda senátu